

IRODALMI ÉRTESITŐ.

Kereszténység és socialis munka. *Stopford Brooke* nyomán *Józan* Miklós budapesti unitárius lelkész. 16. l. A socialismusnak Magyarországon is terjedése eléggé indokol ily füzetet. Tartalma: hogy a kereszténység nélkül a socialis kérdést megoldani nem lehet. De a kereszténységet a Jézus alapelveiben keresi. Isten a mi mennyei Atyánk és az emberek egymással testvérek, ez elvek az igaz keresztény élet forrása. A keresztény életben, szeretetben és igazságosságban kell javulni és akkor a társadalmi állapotok maguktól javulnak. Az elvek gyakorlati alkalmazásában fölemlíti, hogy minden polgár számára egyenlő alkalmatosságot kell biztosítani s a következő szükségleteket jelzi: *a)* jó levegő és megfelelő világos lakás; *b)* eleendő tiszta víz; *c)* egészséges étel és ital, melyet hamisítatlan forrásból mindenki méltányos áron szerezhet bé; *d)* ingyenes elemi és felsőbb oktatás; *e)* olyan egészségügyi intézkedések, melyek a közönséget az üzleti vállalkozás fölébe helyezik s mindent irgalmatlanul eltávolítanak, mi a polgárok egészségét veszélyezteti. A füzet világosan irt, igen tanulságos olvasmány.

„Nyári vasárnapi tanítások.” I. füzet ó-szövetségi rész. Irta: *Ürmösi József* homorodszentpáli unitar. lelkész A szerző, mint előszavából és a „biblia” cz. tanításából látszik, könyvét „a falusi növendék gyermekek” oktatására szánta. Céljának megfelelően igyekezett írni, az elemi iskolából kikerült gyermekek nyelvén szólani. De némely helyen, talán éppen azért, mert „akart” népszerű lenni, nem elég világos és érthető. Különben elbeszélő modorban tanit. Szívesen idéz ismertebb hazafias költeményekből, hogy előadását vonzóbbá, kedveltebbé tegye. Tartalmilag érdeme, hogy történetét a magyar történelemből vett példákkal világosítja. Sámuel, Dávid, Acháb viselt dolgait Bolond vitéz, Mátyás és Zsigmond királyok történetével magyarázza meg. A már tanult bibliai történetekből tárgy halmaza miatt többet is hagyhatott volna el. Használt kritikai felfogása szerintünk is épp elégséges.

A falusi iskolából kikerült gyermeknek fölösleges lenne pl. a Mózes 5 könyvéről több bibliai kritikát mondani, mint a mennyt az író a 14. lapon mond. Általában véve e munkát, használatra alkalmas. (*b. s.*)

KÜLÖNFÉLÉK.

Pál apostol és a judaizansok. Dobschütz német theológus *az apostoli korszakról* írt könyvében Pál apostolról és a judaizansokról a következő értelemben nyilatkozik: Az első kereszténység még akkor is, mikor judaistikus formát viselt, több volt, mint megújított judaizmus; új vallás volt és az idő nem késhetett soká, hogy túllépje első határait. Jézus talán nem rendelte kifejezetten, hogy az evangéliumot a pogányoknak hirdessék, de ez az ő tanításainak kikerülhetetlen következménye volt. A világ akkor elő volt készülve egy új vallás befogadására. A nagy római birodalom egyik végétől a másikig erős vágyat éreztek egy új vallás után. Az evangélium az Isten kegyelméről és atyaságról való örömdetes izenetével megragadta a lelkeket. Az első keresztény hittérítés Antiochiából indult ki; főleg görögök alkották, ismeretlen nevű emberek, de a kik a világ egyik legnagyobb eseményét idézték elő. E hittérítők közt volt egy lángszellemű ember, a tarsusi Saul, Pál apostol. Nem volt görög, ellenkezőleg a szigorú farizeusi elvek képviselője; de éppen ez vezette azután szakításra. Pál igazi térítő volt, mindig a miveltég központjait kereste fel, s különösen azokat a városokat, hol római hivatalnokok laktak, kik néki, római polgárnak törvényes védelmet ajánltak föl. Beszédeit szívesen hallgatták, mert elvetette a judaizmus formáit, s mert azok vallási szükségégeiknek megfeleleltek. Ismeretes Pálnak nagy munkássága; a gyülekezeteket ő alapította. De a mi hittérítésének nagyszerűségét alkotja, s mi az ő életét betöltölte, a judaizáló keresztények elleni harc. Két párt keletkezett a jeruzsálemi keresztény gyülekezetben, egyfelől a törvényhez ragaszkodó judaizans párt, másfelől a görögök, kik a törvényt csak mint időleges, csak mint nemzeti intézményt tekintették és készséggel léptek a pogányoknál való hittérítés mezejére. De a judaizansok nyugtalansággal, sőt rosszakarattal nézték e fölszabadító mozgalmat. A hittérítők növekvő sikere a kérdést előtérbe állította.